

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izloži vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoličnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

Državni zbor — zaključen.

Delo ni šlo naprej! Prepričani med Čehi in Nemci iz Češkega so postajali vedno bolj srditi, zato je ministrski predsednik Bienenrth porabil takoj prvo priliko in zaključil državni zbor. Voditelj trgovskega ministrstva dr. Mataja se je v svojem govoru izrazil o češkem jeziku precej prezirljivo, Čehi so zahtevali, da mora Mataja prezirljive besede preklicati, Nemci so nasprotno zahtevali, da jih ne sme preklicati, oboji so pretili z obstrukcijo, za to pa si je Bienenrth pomagal iz te zagate s tem, da je državni zbor zaključil.

Kadar se državni zbor zaključi, prenehajo vsi odseki, veljavo izgubijo vsi predlogi, interpelacije se vržejo v koš, in ko se sestavi zopet državni zbor, mora se vse nanovo voliti in sestaviti. Z zaključanjem se torej pometejo mize državnega zbora prav čisto. Tudi nujni predlogi padejo v vodo, kar je v sedanjem trenutku Bienenrthu gotovo dobro došlo, kajti blizu 40 nujnih predlogov je zastavljalo pot dnevnemu redu in s tem tudi pot do vladnih predlogov.

Državni zbor je vedno bolj ono torišče, na katerem se češki Nemci in Čehi med seboj lasajo. Vsi drugi narodi morajo gledati te prepire, med tem državni zbor ničesar ne dela in cela država in vsi narodi imajo škodo. Sedaj je ležalo mnogo vevlačnih predlogov na mizi državne zbornice, vevlačnih posebnih za kmečko in delavsko ljudstvo, a nemški in češki poslanci s Češkega niso pustili državnega zbora delovati. Državni zbor mora postati torišče, kjer lahko pridejo vsi narodi do besede. To se dosedaj ni moglo zgoditi. Trebalo bi močne vlade, ki bi naredila na Češkem premirje med obema narodoma in s tem dala tudi drugim narodom v državi priliko, da pridejo do besede.

Ministrski predsednik Bienenrth, tako vsaj pravijo, hoče sestaviti tako vlado, ki bo pripomogla državnemu zboru do dela. In listi že prinašajo imena mož, koje namerava poklicati v svoj kabinet. Seveda je vse, kar se tiče posameznih ministrskih kandidatov, le ugibanje časniki. Bienenrth ima gotovo druge kandidate nego časniki. Nazašnje pa še ima pravico cesar, da si sam po svoji volji izbere ministre, kakor mu ugajajo. Vkljub temu prinašamo en seznam ministrskih kandidatov, kakor krožijo po dunajskih časnikih.

Ministrski predsednik: baron Bienenrth; minister za notranje zadeve: baron Haerdil; domobran-

ski minister: podmaršal Georgi; justični minister: baron Call; naučni minister: grof Stürgh; trgovski minister: dr. Weisskirchner; poljedelski minister: sekijski šef Pop; železniški minister: dr. Deršata; del. minister: grof Wickenburg; finančni minister: vitez Bilinski; poljski minister: vitez Abrahamovič; češki minister: dr. Začek; nemški minister: doktor Schreiner. Zatrjuje se, da bo ministrstvo v četrtek, ko izide naš list, že proglašeno v uradnem dunajskem listu. Mogoče je torej, da bomo imena novih ministrov že prinesli med najnovejšimi vestmi.

Novo ministrstvo bo imelo nalogo, da naredi mir med češkima narodoma in da omogoči državnemu zboru delovanje. Ako se mu to ne bode posrečilo, pa bo državni zbor razpuščen, in še letos bomo imeli nove volitve.

Poznavatelji političnih razmer trdijo, da bodo v državnem zboru trpeli prepričani med Nemci in Čehi naprej, in da gotovo pride do novih volitev. V novem državnem zboru pričakujejo posebno krščanske in socialdemokratske stranke veliko pomnožitev svojih mandatov, dočim je upati, da bodo vse liberalne stranke, ki žive samo od prepričkov, prišle zopet oslabiljene nazaj.

Slovensko vseučilišče?

Naše ljudske stranke so dosedaj vedno odkrito in navdušeno hodile z liberalnimi strankami vred v boj za slovensko vseučilišče, ker so prepričane o velikem prosvetnem pomenu vseučilišča za vsak narod. Dogodki zadnjih časov pa so taki, da bodo ljudske stranke prisiljene iti svojo pot v vseučiliščnem vprašanju ter postaviti zahtevo: Dajte nam katoliško slovensko vseučilišče!

V liberalnih strankah se med mlajšimi pristaši, osobito pa med akademično mladino, odločno odklanja misel, da bi novo vseučilišče imelo tudi bogoslovno fakulteto. Zahtevajo vseučilišče brez bogoslovja, in med liberalno mladino v Gradcu in na Dunaju je baje prišlo še tako daleč, da so skupni vseučiliščni odbori katoliških in liberalnih dijakov v razpadu. Liberalci so s tem nastopom slovensko vseučiliščno vprašanje spravili, že ne v nevarnost, pa vendar v ozadje.

Prinesli smo to vest, da slovenski svet pravčasno spozna, kako liberalci vsepovsodi razdirajo, in da so tudi v vseučiliščnem vprašanju sedaj, ko so

ga katoliške stranke spravile v politično ospredje, začeli razdor in strankarstvo. Njim se ne gre za slovensko vseučilišče, ampak za svobodomiselno, brezversko vseučilišče.

Katoliške stranke pa morajo sedaj postaviti zahtevo: katoliško slovensko vseučilišče! Čutili smo v sebi moč, da izvajemo slovensko vseučilišče ne glede na svetovno naziranje bodočih profesorjev na bodočem vseučilišču, to moč hočemo sedaj izrabiti v doseg strogo katoliškega slovenskega vseučilišča.

Politični ogled.

— Stališče „Slovenskega kluba“ napram zaključanju državnega zbora. „Slovenski klub“ se je zbral v soboto na posvet in je soglasno sklenil, da objavi sledečo izjavo: „Slovenski klub“ odobrava, da se je državni zbor zaključil in tako rešil ljudski zastop iz sramotnega položaja, ki je bil škodljiv ljudskemu blagru in kvarljiv državnim financam. Vlada se poziva, da ustvari predpogoje za uspešno delovanje parlamenta in potem čimprej zopet skliče državni zbor.

— Deželnozbornske volitve na Koroškem. Volitev poslancev iz splošnega (četrtga) volilnega razreda je določena na 24. marca. Volitev poslancev iz 3. volilnega razreda se bo vršila 29. marca. Volitev poslancev iz volilnega razreda mest, trgov kot takih in industrijskih krajev, kakor tudi trgovske in obrtne zbornice je določena na 1. april. Iz volilnega razreda veleposestev se bodo vršile volitve 5. aprila.

— Podpiranje kmetijskega združništva na Ogrskem. Poljedelski minister ogrski je postavil v proračun za to leto vsoto 694.006 K za podporo kmetijskim združbam.

— Turčija in Bolgarija. Po „Ikdamu“ sta dve angleški banki ponudili Turčiji za slučaj, da sprejme ruski predlog glede poravnave rusko-turškega spora, 125 milijonov frankov posojila, za katero bi trebalo zastaviti turške obroke na vojni odškodnini. Neki listi pišejo, da je pogodba z bankama že sklenjena in da je Turčija sprejela že pol milijona na račun. Po drugih vesteh je Rusija ponudila plačati na račun Bolgarije 120 milijonov frankov ter se zato odpove vojni odškodnini za dobo 16 let. Turška vlada bi rada o tej priliki poravnala ves svoj vojni dolg

PODLISTEK.

Marko in Tomaž.

Spisal J. Z.

(Konec.)

„In potem sem mu povedal, da si ti pivo spil in si pojedel; on se je začel hudovati in razgrajati, jaz sem mu seveda čisto po resnici („po resnici“) je zopet še posebno naglašal) povedal, da midva nisva nič vedla o tem.“

S čisto nedožnim obrazom me je pogledal, samo obzrlujoč, da me je moral „čisto po resnici“ tako priporočiti. Jaz nisem vedel, se bi jezil ali bi kdel ali obadva nabil; ker se pa nisem čutil popolno nedolžnega, sem se samo kregal zaradi laži.

Marko se je naredil zaradi tega razžaljenega, in Tomaž, ki je bil ravno isti slepar kakor črevljar, je še bil tako nesramen, da mi reče:

„Ja — midva sva gospodu (to je naglasil) korporatu itak rekla, da bi ti bila branila, če bi bila vedela, da je to za njega.“

Pri tem me je pogledal tako pomilovalno, da bi se bil kamnu zasmilil ter začel nad menoj hudodelcem zdihovati. Naenkrat se pa začeta oba smejati in krohotati, da so se šipe tresle. Na — čakajta! pri fetroah me ne bosta dobila!

„Marko, ali veš za koga so bile jetrce?“ vprašam previdno.

„Ne, morda za te“, je bil odkritosrčen odgovor.

„Ne, za korporala.“

„Ce sem mislil, da bosta od groze pokopala na tla, sem se zmotil, kajti oba zaključata s karajočim

glasom: „Zakaj nama tega nisi prej povedal; niti do-
teknila bi se ne bila.“

Tu imaš vraga — zopet sem bil jaz kriv!

Do noči sem se izogibal Franceljna, kakor miš pasti in prišel sem v spalnico, ne da bi ga srečal. Moja postelja je bila kar pri vratih. Ko se hočem vleči, zapazim, da je že nekdo notri. Bil je Tomaž.

„Kaj pa spaka delaš tukaj?“ ga stresem.

„Vem, vem“, zazeha ta po dolgem tresenju. „Jutri bi rad začel zgodaj delati in naročil sem dnevni šarži, da me zbudi; da vas ne moti, sem se vlegel k vratom. O-ao-ah“, zazeha, še par vzdihljajev, obrne se in spal je. „Pač dobra duša, Tomaž“, sem si mislil ter sem se vlegel v drugem kotu v njegovo posteljo. Zdelo se mi pa je, kakor bi slišal pritažen smeh — pa mogoče sem se motil.

Sanjalo se mi je, da je stala deklica, ki mi je dala pivo za Franceljna, na nekem sodu, v vsaki roki par vrčev piva. Mene je strašno mučila žeja in dirjal sem k njej, tresnil ob njo in pivo se mi je vliło po meni. — Prebudim se. — Kaj? tam v moji stari postelji — kakor bi voda tekla — in zraven glas: „Čakaj, spaka spačena, jaz ti bom pokazal tuje pivo piti, izročen si si žreš, ti vrag ti požreš!“ Tu imaš zdaj!“ In pri tem se je vtila cela ploha iz škafe, ki ga je zvrnil Francelj na ubogelega Tomaža, kateri se je zvijal in stokal pod mrzlo ploho v mokri postelji.

„Gospod korporal, krivega imate“, je komaj spravil iz sebe ter stegnil prosoje svoje roke proti njemu. „Na, imaš prav, Tomaž“, sem si mislil v svoji postelji ter se nekrščansko veselil smole svojega tovariša. Francelj pa je zginit kakor kafa. Medtem je pridral skoz in skoz moker Tomaž k meni, res obžalovanja vredna postava ter ves divji zavpil nad

menoj: „Ciganski škric, ti prokl... Mislim sem, da bo najprej moja postelja polil, zdaj je pa tvoja in jaz sem moker ko žaba. Med tem, ko bi tebe polival, bi že bil vsel.“

„Aha — za to je šel k vratom spat, kjer je bila moja postelja. Prav se ti je zgodilo, zlodej, pa kaj me to briga?“

„Bodi tako dober in pusti me v moje lastno gnezdo“, začne zopet prositi. Jaz pa tega nisem hotel. Niti na misel mi ni prišlo, da bi šel mogoče v svoje mokro ležišče. Med tem pride tudi Marko k nama.

„Veš kaj“, reče, „Tomaž naj se vleže v mojo posteljo, jaz v njegovo in ti pa v eno drugo praznino.“ Meni je bil ta nasvet, ki ga je Marko z resnim obrazom in na videz brez posebnega namena stavil, všeč. Kmalu smo zopet dreto vlekli. Spal sem slabo. Velik hleb siru se je kotal proti meni, od druge strani se je pa vliło pivo proti meni. Zbudil sem se. — Pa res — zopet sem čul vodo šumeti. Ozrem se po sobi in v mesečini zapazim Franceljna, ki je stal pri Tomaževi postelji ter vhlaval s škafo vodo na Marka, ki je v njej ležal.

„Vidiš vrag“, se je veselil Francelj, „zdaj sem pa dobil pravega“ ter tresel nov curek Marku v obraz.

Ta je rjul kakor lačen bik ter se prometaval po mokri postelji.

„Tristo namazanih mačk, duša pasja, kakšne stvari pa uganjaš s starim služabnikom, capin, napinski!“

Ta pa pozabi, ko zapazi pomoto skoraj dihati, tako je bil iznenaden. Med tem je kdel in se hudoval Marko naprej na vse mogoče in nemogoče nad